

Na dit leven

From 'Free Art of Education' Dutch journal for education

W.F. Veltman

Waarom dompelde Johannes de Doper de duizenden mensen die tot hem kwamen, onder in het water van de rivier de Jordaan? Was deze handeling slechts een besprenkeling met water op het hoofd als symbolisch gebaar van reiniging? Geenszins! Deze mensen werden door hem werkelijk geheel onder water gehouden gedurende enige tijd.

Wat gebeurde er dan? Deze mensen hadden dan een kortstondige BDE, een bijna-doodervaring. Johannes wist exact, hoe lang hij deze handeling moest volhouden om het gewenste effect te bereiken. Diegenen die dit mochten ondervinden, maakten een zeer aangrijpende ervaring door. Zij veranderden erdoor, ten minste als zij de vrucht van de onderdompeling wisten te duiden. Zij hadden hun levenstableau, het panorama van hun aardse leven tot dan toe, door het sterfproces aanschouwd en wisten, dat er een gemis, een ontbering in hun leven was. Na de doop waren zij dan open voor de vlammeende woorden welke de Doper sprak: 'metanoëite', verandert uwen zin!

Het leven op aarde in deze tijd is moeilijk. Niet alleen door de economische crisis, die een zeer groot aantal mensen heel hard treft, maar veeleer door een totale crisis van de mensheid; je zou ook kunnen zeggen: van het mens-zijn.

Wanneer je onbevooroordeeld naar het historische verloop van onze aardse geschiedenis kijkt, kun je waarnemen, dat deze 'crisis van het mens-zijn' al een flinke tijd lang haar aanloop heeft genomen. Je zou een aantal uiterlijke feiten van het verval van cultuur, welzijn en levenszekerheid kunnen opsommen, en je ziet globaal het verbijsterende toenemen van ziekten, misdaden, geweld, bedrog en driften, je ziet het verval van onze aarde, van land zee en lucht.

Niet somberen

Nu wordt er geroepen: je moet niet somberen, niet zo pessimistisch zijn. Hef het glas en drink op al het goede dat het leven op aarde ons biedt. In vroegere tijden was het ook vol van ongeluk en nood, van oorlogen, epidemieën, natuurrampen en wat nog allemaal meer! Hoeveel voordelen heeft de wetenschap ons niet al gebracht, hoeveel barbarismen zijn met de tijd niet al verdwenen?

Ik laat over aan de lezer(es) de weegschaal van goed en kwaad zelf in de hand te nemen en zodoende zelf te voelen of de schalen in evenwicht zijn, of dat er harder aan één kant naar onderen wordt getrokken.

De Indische goeroe

Jaren geleden hadden oud-leerlingen en leerlingen van de Vrije (Waldorf) scholen in Europa bijzonder interessante ontmoetingen georganiseerd, conferenties met boeiende inhoud. Met het tweede congres kwamen we in Stockholm bijeen en daar was ook een zekere heer

Edmunds aanwezig, destijds een zeer geziene ‘Waldorf-figuur’ en leider (ik meen ook oprichter) van een prachtig opleidingsinstituut voor Vrije School-leerkrachten in Engeland. Hij vertelde tijdens dat congres, dat hij in India was geweest en daar een ashram mocht bezoeken, waar een beroemde goeroe vertoefde, die op alle mogelijke vragen van de enorm talrijke bezoekers wijze antwoorden gaf. Edmunds was door een vriend in de dichte rijen langzaam naar voren geschoven en bevond zich op een gegeven moment vlak voor de goeroe die hem vragend aankeek: ‘Wat wil je vragen?’ Edmunds had geen speciale vraag, maar hij zei heerlijk open en onschuldig: ‘Teach me something’. Toen zei de goeroe hem, dat de westerse mensheid verloren ging. Door de overmacht van het materialisme, door het ongeestelijke denken en doen gaat het westen te gronde. Edmunds luisterde beleefd en zei als antwoord, dat er ook in het Westen toch een aantal mensen was, dat wel degelijk geestelijke inzichten nastreefde. De goeroe had op zijn beurt zeer aandachtig geluisterd en zei: ‘Ik zal voor deze mensen bidden’.

BDE

Ik weet niet of het door de krachtige gebeden van deze Indische wijze gebeurt, maar er zijn, juist in ons materialistische Westen, eigenaardige verschijnselen waarneembaar, namelijk dat mensen belevenissen doormaken, terwijl voor korte tijd de verbinding van het bewustzijn met het hersenorgaan is gestopt, bijvoorbeeld bij een chirurgische ingreep. Aangezien de medische wetenschap dit onmogelijk acht en dus categorisch ontkent, ligt hier nog een onopgelost probleem.

In Nederland heeft Pim van Lommel, cardioloog, over deze verschijnselen van BDE en indrukwekkend boek geschreven, getiteld: ‘Eindeloos Bewustzijn’. Hij heeft behalve publicaties in vaktijdschriften, ook over dergelijke ervaringen lezingen en televisie-uitzendingen georganiseerd, maar van de zijde van de officiële medische wetenschap in geen enkel opzicht ondersteuning gevonden.

Ervaringen die bij een verassend groot aantal patiënten ‘terugkomen uit het generzijs’, zijn geconstateerd en serieus onderzocht, worden met een schouderophalen, met soms een beleefd maar duidelijk negatief glimlachje, of met een hevigheid van ergernis naar het rijk der fabelen verwezen.

Na dit leven

Nu is er echter in Amerika een boek verschenen geschreven door een zeer kundig en ervaren arts-cardioloog en hersenkundige van name Eben Alexander, met de titel ‘Proof of Heaven’, in Nederlandse vertaling ‘Na dit leven’. In dit boek geeft de schrijver zijn ervaringen weer van zijn BDE gedurende een zevental dagen durend coma, ten gevolge van een hersenvliesontsteking met een zeldzaam voorkomende bacterie welke aanvankelijk totaal niet reageerde op de zware porties antibiotica die de patiënt waren toegediend. Ik kan dit boek met de volste overtuiging van de eerlijkheid en zuiverheid van weergave van de ‘bovenzinnelijke’ ervaringen met nadruk aanbevelen. Ik geef een lang maar radicaal samengevat verhaal uit de door Pim van Lommel geschreven inleiding uit de Nederlandse vertaling:

‘... de vraag is hoe iemand een helder bewustzijn buiten zijn lichaam kan ervaren op het moment dat zijn hersenen niet langer functioneren tijdens een periode waarin hij in coma ligt of klinisch dood is met een vlak EEG? ... Het paradoxale optreden van verhoogd en helder

bewustzijn en logische denkprocessen gedurende een periode van totale uitval van doorbloeding van de hersenen, zoals tijdens een hartstilstand, roept bijzonder verbijsterende vragen op over ons huidige inzicht in het bewustzijn en in de relatie van bewustzijn met de functie van de hersenen. Een heldere waarneming en de hierbij behorende complexe waarnemingsprocessen gedurende een periode van duidelijk bewezen klinische dood of coma brengen het concept, dat bewustzijn exclusief in de hersenen is gelokaliseerd aan het wankelen. Bovendien blijkt uit verscheidene BDE-studies met achteraf correct gebleken waarnemingen tijdens de reanimatie, algehele narcose of coma, dat een BDE optreedt tijdens de bewusteloosheid, en niet gedurende de eerste of laatste seconden van een hartstilstand of coma. Dit is inderdaad een verbazingwekkende conclusie, want men zou geen subjectieve ervaringen verwachten bij zulke patiënten. Volgens de huidige inzichten in de westerse wetenschap is het onmogelijk om een goede verklaring te vinden voor het optreden van een BDE zolang men van mening is, dat bewustzijn slechts een bijeffect is van functionerende hersenen. Ernstige beschadiging of totale uitval van de hersenfuncties zou volgens deze nooit bewezen hypothese (van de westerse wetenschap WFV.) altijd moeten leiden tot bewusteloosheid. Omdat volgens de meerderheid van de neurowetenschappers het brein gewoon een machine is, die in de eerste plaats bewustzijn produceert, zou het onmogelijk moeten zijn dat iemand bij totale uitval van functionerende hersenen nog bewustzijn kan ervaren. Volgens de huidige neurowetenschappen zou het bewustzijn dus altijd verdwenen moeten zijn op het moment dat de hersenen niet meer functioneren. Een BDE blijkt echter een authentieke ervaring te zijn, die niet eenvoudig kan worden afgedaan als verbeelding, hallucinatie, psychose, drugsgebruik of zuurstoftekort in de hersenen. Bovendien lijken mensen voorgoed te zijn veranderd door een BDE tijdens een hartstilstand van slechts enkele minuten’.

Tot zover van Lommels inleiding bij het boek van Eben Alexander.

Hoe nu verder?

Als een duidelijk vaststaand feit indruist tegen het gangbare wetenschappelijke oordeel, dan kan je dit feit niet ontkennen, doch je moet de moed hebben de juistheid van dit oordeel in twijfel te trekken ook al zou daarvoor een stuk vermeende waarheid, welke dus geen waarheid blijkt te zijn, moeten worden opgegeven!

Ik ben er van overtuigd dat het uiterst pijnlijke moment is aangebroken, dat de officiële wetenschap bakzeil moet halen en dat alleen door een volkomen eerlijke openheid en een onbevooroordeeld zoeken naar waarheid de uitweg uit dit dilemma gevonden kan worden.

Drie eliminaties

1. Ik wil proberen de weg tot de waarheid, althans in principe aan te duiden. Ik zoek eerst naar in het verleden vastgestelde dogma's, naar eliminaties van belangwekkende inhoud uit vroegere tijd en naar inhoud uit de moderne tijd die in de moderne wetenschap gangbaar is geworden.

In het concilie te Constantinopel (869AD) is als kerkelijk dogma aangenomen, dat de mens bestaat uit lichaam en ziel welk deel enige geestelijke eigenschappen bezit. Anders gezegd: de menselijke geest is afgeschaft. Waar de apostel Paulus in zijn brieven (N.T.) nog een duidelijk trichotoom, dus drievoudig mensbeeld noemt: de lichamelijke, de

psychische en de ‘pneumatische’ d.i. geestelijke mens, is het dus sinds 869 niet meer veroorloofd over de mens als geestelijk wezen te spreken of te schrijven.

Dit dogma is merkwaardigerwijs door de wetenschap overgenomen! Dus ook los van de kerk.

2. De uitermate belangrijke leer omtrent de hemelse hiërarchieën, welke door Paulus en de Griekse ingewijde Dionysios in hun christelijke mysterieschool te Athene werd onderwezen, is pas in de 9^e eeuw naar het westen gekomen door de Latijnse vertaling van deze leer door een Ierse geleerde monnik, Scotus Erigena. De christelijke hiërarchieënleer speelde in de Middeleeuwen een grote rol bijvoorbeeld in de beelden binnenin en buiten aan de kathedralen, maar ook in de scholastische geschriften, bijvoorbeeld van Thomas van Aquino.

Deze hiërarchieënleer raakte in discreet, toen kerkelijke taalgeleerden konden aantonen, dat het geschrift van Dionysios een ‘vervalsing’ was, omdat de Griekse taal die in dit geschrift was gebruikt, niet de eeuwen oudere taal was van de Atheense wijze die in de eerste eeuw na Christus leefde. Dit klopte natuurlijk, maar het was geen vervalsing. De latere (6^e eeuwse) Dionysios¹ had wel de door de eeuwen heen mondeling overgeleverde inhoud exact doorgekregen en ook doorgegeven.

De eliminatie van deze wijsheid omtrent de hemelse hiërarchieën kun je als een ernstige uitholling van het mensbeeld beschouwen.

3. In de verdere ontwikkeling van de Westerse wetenschappelijke antropologie werd hoe langer hoe meer de anatomie van het dode lichaam het uitgangspunt van alle kennis omtrent de mens. Rembrandts beroemde ‘Anatomische les van professor Tulp’ (in het museum Mauritshuis te Den Haag) is een schitterend historisch merkteken van dit stadium.

In de achttiende eeuw verscheen het boek ‘L’homme machine’ van de Fransman La Mettrie, leerling van de wereldberoemde Leidse hoogleraar Boerhaave.

In de negentiende eeuw riep een geleerde professor tijdens een wetenschappelijk medisch congres (ik geloof in Wenen of in Duitsland): ‘Geef ons lijken, lijken meer lijken en we zullen onze wetenschap nog meer vooruit brengen dan ze nu al is!’

Bovennatuurlijke kennis

De Franse filosofe Simone Weil (1909-1943) heeft zich in het laatste deel van haar korte leven intensief beziggehouden met wat zij in haar studie-notities en artikelen een ‘connaissance surnaturelle’ noemde. Zij heeft geen BDE-belevenis gehad, maar wel een ‘ontmoeting’ met Christus in haar meditatie en gebed. Ook dergelijke ontmoetingen, welke een aantal mensen in deze tijd mochten ervaren, zijn, hoewel onomstotelijke feiten, niet door kerk en wetenschap geaccepteerd.

Simone Weil heeft de spirituele wetenschap van Rudolf Steiner niet gekend, en het is niet zeker, dat zij, indien zij deze had leren kennen, daarmee iets had kunnen beginnen, maar aangezien deze vrouw van een ongeëvenaard waarheidsbesef uitging bij alles wat zij dacht en deed, zou het niet verwonderlijk zijn geweest, als zij bij diepgaande bestudering van Steiners werk deze inhouden als waarheidsgetrouwe kennisschatten van de connaissance surnaturelle had aanvaard.

Ik las

Ik las in de krant enige tijd geleden over Eben Alexander en zijn boek, waarin hij zijn overweldigende ervaring beschrijft en ik las – lezer(es) u weet dat toeval niet bestaat – ter zelfder tijd een reeks voordrachten² van Steiner uit het jaar 1921. Bijzonder moeilijke voordrachten waarin echter, tot mijn niet geringe verwondering, een uitvoerig antwoord wordt gegeven bij de vraag die bij BDE ontstaat: hoe hangt het bewustzijn – als het niet door hersenfuncties wordt bepaald – dan samen met de mens die dit bewustzijn ervaart? Welke verbinding is er dan wel en waar komt de zingeving in de subjectieve bewustzijnservaring tijdens de BDE vandaan?

Tevens ontstond bij mij de sterke drang bij te dragen aan de oplossing van dit raadsel.

Ik heb de vaste overtuiging dat deze BDE belevenissen signalen zijn, die niet over het hoofd gezien mogen worden! Staan wij niet wederom voor de onverbiddelijke oproep: ‘verandert uwen zin?’ Metanoëite!

¹ Het was gebruikelijk in mysteriescholen, dat de leider altijd dezelfde naam droeg als de eerste leider.

² GA 204 en 205 uit het verzameld werk van dr. Rudolf Steiner